

EL MICALET GALÀCTIC

Propostes didàctiques De conte en conte

Elaborades per Joan Andrés

D E C O N T E E N C O N T E

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Vicent Pardo*

Dibuixos: *Paco Giménez*

Edicions Bromera / Alzira, 2005

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 116

Sèrie Roja.

Format: 13 x 20,5 cm, 96 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 10 anys. Aquesta mena de receptari, format per relats independents i alhora íntimament relacionats entre sí, resultarà especialment motivador per als joves que encara no han sabut trobar el gust per la lectura. I és que el grau de complicitat que s'estableix entre l'autor, el lector i els protagonistes de les històries no pot deixar indiferent a ningú.

RESUM ARGUMENTAL

Una papallona sorgida d'una taca de gelat de maduixa en una samarreta blanca i un vaixell del segle XVI carregat de pirates, que en realitat és una altra taca de gelat en una samarreta negra, són l'original fil conductor que porta el lector o lectora de *De conte en conte* –un receptari d'allò més amé– a viure huit aventures diferents, però tan perfectament lligades que permeten que el recull també es pugui llegir com una única història.

En un primer moment, els contes expliquen l'aparició d'aquests elements, que lluny de limitar-se a romandre quietos en el seu lloc, provoquen situacions com la de Jaume, que cau

dins d'un pot de xocolate en pols mentre es desdejuna i acaba compartint la vida amb els habitants d'un oasi al Sàhara, que el persegueixen perquè els està deixant sense aigua. També participen en l'aventura de Laura, una xiqueta que somia que és presonera d'un monstre terrible, i que aquest solament l'alliberarà si és adoptat per la família de la menuda.

Unes pàgines més endavant, Joan i Mireia lligen *La Bella Dorment del bosc*, però aquesta s'ha transformat en *La Bella Dorment de la ciutat*. Es troben que totes les pàgines del llibre estan en blanc, però continuen la lectura i creen una història nova, on la protagonista viu a la ciutat i vist un pijama de color rosa estampat amb personatges de dibuixos animats. De nou, gràcies a la intervenció de la papallona del gelat que es disfressa de pirata, el príncep pot trobar Bella i es prepara per fer-li el bes de rigor, però quan ja està ben a prop de fer-ho, la mare de la xica, que no està disposada que la filla reba el príncep en pijama, li fa posar el vestit dels diumenges... i sense saber-ho, desencadena una sèrie de fets inesperats que acaben amb el príncep per un costat, Bella i sa mare per un altre, i els pirates i una papallona al bosc, tan feliços.

En la sisena història assistim al rescat, per part d'Eulàlia i els seus amics, de Jaume, el xiquet que havia quedat presoner dins d'un pot de xocolate en pols, i la setena presenta Joan, qui, per tal d'entretenir la seua germana menuda explica una successió de contes curts entrelaçats i fa un repàs d'uns quants personatges coneguts del món dels contes.

Finalment, les històries desemboquen en una nova aventura de la iaia de Caputxeta Roja que, disfressada de llop, intenta salvar el bosc de l'especulació destructora dels éssers humans. Una recreació del conte clàssic per a donar alguna esperança als espais naturals i que serà el punt i seguit perquè els lectors i lectores puguen atrapar noves històries.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Es pot capturar un conte? Se'l pot retenir o cal deixar-lo en llibertat? Podem ficar-lo en un recipient? Es pot utilitzar com a reclam per capturar-ne un altre? La resposta a totes aquestes preguntes i a moltes més es troba en *De conte en conte* on Vicent Pardo, amb la mestria en la narració i el sentit de l'humor que el caracteritza, ha sabut trobar la complicitat necessària entre el text i els lectors perquè la lectura siga un plaer i engresque a llegir altres històries.

Per tant, és un llibre ideal per a xiquets poc avesats a llegir. I és que l'agilitat del text, la fantasia dels temes i el to humorístic de la narració es combinen per a aconseguir uns textos suggeridors i divertits que deixaran els lectors amb ganes de més.

D'altra banda, la lectura no esgota la utilitat que es pot donar al llibre, ja que a més d'instrument per a provocar el plaer lector, pot servir com a eina complementària i útil per enriquir la nostra tasca com a educadors. Són molts els temes que planteja i que podem utilitzar com a punt de partida per aconseguir una educació en valors, bé a través de l'assemblea de classe o en l'acció tutorial del nostre alumnat. Alguns d'aquests temes són:

- La fantasia i el sentit de l'humor.
- La necessitat de col·laboració entre companys i companyes.
- La interculturalitat i les relacions humanes.
- L'educació ambiental i l'ecologia: la importància i necessitat de l'ús racional de l'aigua.
- L'esforç i l'afany de superació.
- L'amor per la natura i la lluita contra els moviments especulatiu.
- Les rondalles i les tradicions populars reflectides en els contes tradicionals.

L'AUTOR

Vicent Pardo va nèixer a Vinalesa (l'Horta Nord) i combina la faena de mestre amb la d'escriptor. Especialment dedicat a la literatura infantil i juvenil, ha estat guanyador, entre altres, del Premi Enric Valor (1985) amb *Fiiuuuuuuu!*, el Camacuc (1990) amb *Hola flac!* i el Tirant lo Blanc, amb *Una escola blanca que s'obri i mai no es tanca*. També ha estat finalista del Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre (2001) amb *El País dels Llençols Mullats*. És també el creador del detectiu privat Andreu Ador, personatge que apareix en llibres com *Guillem i els 880.000 pastissets* o *Misteri a la llacuna*, i ha escrit llibres tan originals com *111.111 idees per a escriure 111.111.111 contes en un any*, *8.388.607 caramels per a un aniversari*, *Darrere d'una cortina* o *Per Júpiter!*, aquests dos últims dedicats al públic juvenil. Amb *De conte en conte*, darrera obra publicada per Bromera, ens dóna una mostra més de la gran fantasia que aplica a la literatura per infants.

L'IL·LUSTRADOR

Paco Giménez Ortega va nèixer a València el 1954. Fa dibuix publicitari, il·lustració d'històries i disseny gràfic. Ha exposat a la Biennal d'Il·lustració de Bratislava, i el 1988 va obtenir el Premi Lazarillo atorgat pel Ministeri de Cultura.

Entre els llibres que ha il·lustrat cal destacar *Les aventures de Potaconill*, *Gasán i el lleopard*, *Pericot Rodallaire Voltamón*, *Llegendes del Sol i de la Lluna*, *La fada pastissera*, *Dragomon*, *Un pintor molt guai* o *La màquina dels contes*. Els dibuixos que ha preparat per a *De conte en conte* el reafirmen com un dels il·lustradors més destacats del panorama editorial actual.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Com a docents, interessats a guiar els nostres alumnes pel camí de la lectura, hem de procurar en tot moment que allò que lli-gen els xiquets els resulte plaent i satisfactori. En conseqüència, unes propostes didàctiques no haurien de ser una finalitat en si mateixes, sinó que haurien d'ultrapassar l'objectiu d'intentar transmetre'ls simplement coneixements acadèmics. Han de ser un instrument capaç de provocar l'enriquiment intel·lectual i estètic dels joves de les nostres escoles.

És per això que les propostes didàctiques d'aquesta col·lecció es presenten separades del llibre de lectura, perquè, una vegada llegida la història, cada mestre o mestra, d'acord amb el seu criteri i la sensibilitat i els coneixements de l'alumnat, tinga la possibilitat d'usar-les, retallar-les o modificar-les per tal d'aconseguir un treball positiu i eficaç. Encara que les propostes han estat elaborades pensant en el currículum escolar del tercer cicle d'Educació Primària, fóra convenient triar, entre els exercicis i jocs proposats, els més adequats per a cada nivell d'acord amb els objectius que s'hi pretenga assolir, així com els més adients a les necessitats, els gustos i els interessos de la classe, a fi que l'alumnat, a més de divertir-se, millore la comprensió lectora, la capacitat de raonament i la creativitat personal.

Buscant l'equilibri entre entreteniment i aprenentatge, en les propostes didàctiques següents s'han inclòs una sèrie d'activitats que ajudaran els alumnes en la comprensió i el comentari del text. En aquest sentit, es proposen uns exercicis escaients a l'etapa evolutiva de l'alumne. Cal recordar, però, que la lectura ja és, per si mateixa, una activitat suficientment recreativa, completa i instructiva i que, en conseqüència, no li cal cap activitat complementària per ser interessant i enriquidora.

No obstant això, si ens marquem com un dels objectius primordials del quefer educatiu aconseguir que l'alumnat assolisca

l'hàbit de la lectura com a font de plaer i com a instrument que els permeta millorar l'expressió oral i escrita (i de segur que això ho volem tots), cal que preparem detalladament tot el procés d'animació lectora, pensant i programant una sèrie d'activitats ben diversificades que vagen des de l'abans fins al després de la lectura, creant un clima que establisca una complicitat total entre el lector i els fets contats per l'autor o l'autora, fins a aconseguir que ell mateix se senti com a protagonista de la història que està llegint. I per a això, hem de proporcionar a l'alumnat llibres de qualitat, que els enganxen a la lectura des de la primera línia fins a l'última.

Però si volem assolir aquest objectiu, no hi ha prou de tenir a les nostres mans l'eina adequada. A més, cal ensenyar els xiquets a aplicar les tècniques escaients, que facen del llibre un instrument eficaç. D'acord amb aquesta premissa, *De conte en conte* se'ns presenta com un element molt adequat per a aplicar una tècnica eficaç, de tots coneguda, com és la lectura guiada del llibre proposat i les actuacions que se'n poden derivar.

En principi, podem dedicar a aquesta eina tantes sessions d'una hora com històries conté el llibre i, encara que hi ha moltes maneres de fer la lectura guiada d'un llibre, us proposem, a tall d'exemple, la següent: es reuneix l'alumnat a la biblioteca del centre, per allò d'anar creant ambient, i es presenta el llibre a partir de l'anàlisi de les cobertes. A continuació, s'avancen hipòtesis sobre el contingut del llibre per tal de promoure un primer interès per començar a llegir-lo. Tot seguit el mestre o la mestra demana a un alumne que llija en veu alta la introducció de la pàgina 5, el resum de continguts contemplat en l'índex i les entradetes o tècniques que l'autor explica a l'inici de cadascun dels contes que formen el llibre. A continuació, demanem a cada alumne o alumna que es fixe molt bé en l'entradeta que hi ha a l'inici de cadascun dels contes i que, tot seguit, torne a fer-ne una lectura silenciosa, i de passada que intente descobrir en quin punt de la

narració s'ha aplicat la tècnica exposada per l'autor abans de cada història. Una vegada descobert, cal que ho posen per escrit, que justifiquen el perquè de la seua decisió i que l'exposen a la resta de companys i companyes, els quals, quan arribe el seu torn, hauran de fer el mateix.

El pas següent consisteix a comentar entre tots el capítol llegit, a partir d'uns punts acordats prèviament. Aquest apartats podrien ser: la línia argumental, el tema principal de la història i el seu interès, els factors socials, culturals o històrics que ens deixa entreveure la lectura i alguns elements expressius, com ara tècniques narratives, estructura del conte, nivell de llenguatge emprat, idoneïtat de les il·lustracions, etc. Acabada la ronda, cal que entre tots pensen una nova tècnica semblant a les exposades per l'autor.

Després de les sessions de lectura, tindrem tantes tècniques noves com capítols llegits. Quan arribem a aquest punt, es proposa a l'alumnat la creació d'un taller de producció literària que, com a primera tasca, haurà de remetre a l'autor per correu, les tècniques inventades per la classe, perquè aquest les valore, alhora que se li demana que assistisca a la primera sessió del taller per compartir idees i procediments. Això, a més de ser altament motivador, marcarà la pauta per a les sessions següents.

El funcionament del taller dependrà de la dinàmica del grup, però una manera possible d'organització del treball podria ser dividir la classe en equips de tres o quatre alumnes i repartir a cada equip una de les tècniques proposades perquè cree una història basant-se en aquesta. Les noves històries poden ser completament originals o poden seguir el camí encetat pel llibre que acaben de llegir. Quan cada equip ha completat la seua història s'enquadernen totes, i s'obtindrà, així, el que serà el producte final del taller: un llibre col·lectiu.

*SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES PROPOSADES*

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 9

Amb un ou ningú en té prou.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

DIBUIXOS:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ:..... NÚM.:.....

1. Les històries d'aquest llibre que van precedides d'una tècnica, però en canvi no porten títol. Pensa i escriu-ne un per a les tres que més t'hagen agradat:

1

2

3

3. Si hagueres d'expressar la teua opinió sobre el llibre perquè els teus companys i companyes es feren una idea del contingut, què els diries sobre aquests aspectes?

Els temes:

.....
Els personatges:

.....
El llenguatge:

.....
Les il·lustracions:

.....

4. Trobes que *De conte en conte* és un llibre diferent d'altres que has llegit anteriorment? Per què?

.....

.....

.....

.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Aquest llibre no presenta un tema únic, sinó que en cadascun dels huit contes en podem trobar molts i de molt variats. Quina característica particular de cada conte destacaries en una sola paraula? Fixa't en l'exemple i completa:

1. Del primer, destaque la fantasia.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

2. En una botiga de gelats en trobaràs de molts sabors. Ara pensa: si l'autor converteix el de maduixa en una papallona perquè a aquesta li va el color rosa, escriu en què convertiries tu un gelat de:

Xocolata:

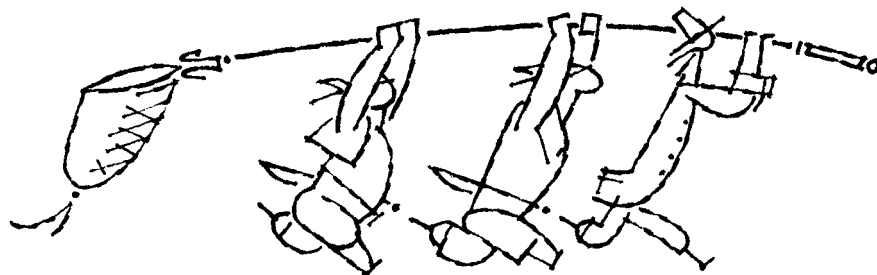
perquè

Torró:

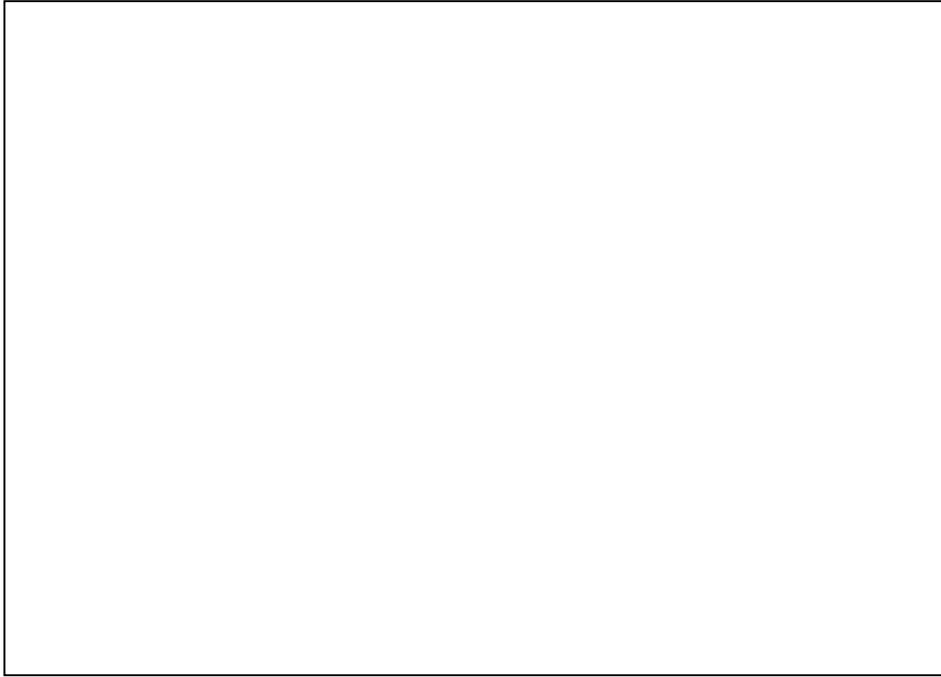
perquè

Pistatxo:

perquè

3. Amb dues taques de gelat, l'autor ha creat unes samarretes molt especials. Si et tacares, què dibuixaries en la teua samarreta especial? Representa-ho ací.

4. La mare de Laia diu que la samarreta amb la taca en forma de papallona és bonica, elegant i original. Quins adjectius posaries a la que acabes de dissenyar?

.....
.....

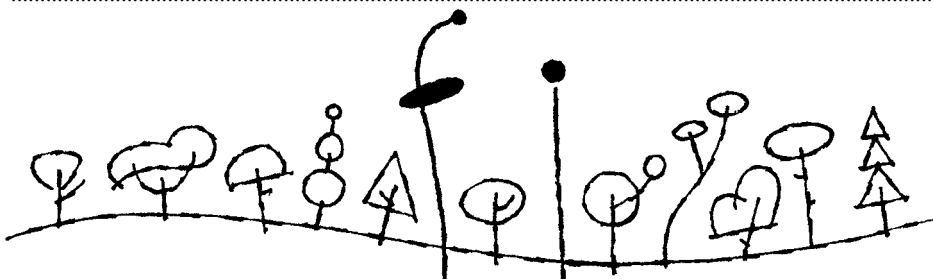
5. De l'Eulàlia, l'autor ens diu que és una xiqueta decidida i amb rínxols que conta als seus amics la història d'un xaval que es queda tancat en un pot de xocolata en pols. Què diries d'aquestes persones?

Del teu millor amic o amiga?

.....
.....

Del teu mestre o mestra?

.....
.....

6. Al llarg de la història trobaràs diferents eslògans per a diferents campanyes; així, per a mantenir l'estima pels éssers vius proposa: *Una ciutat amb cultura sempre estima la natura*. Pensa'n algun per a...

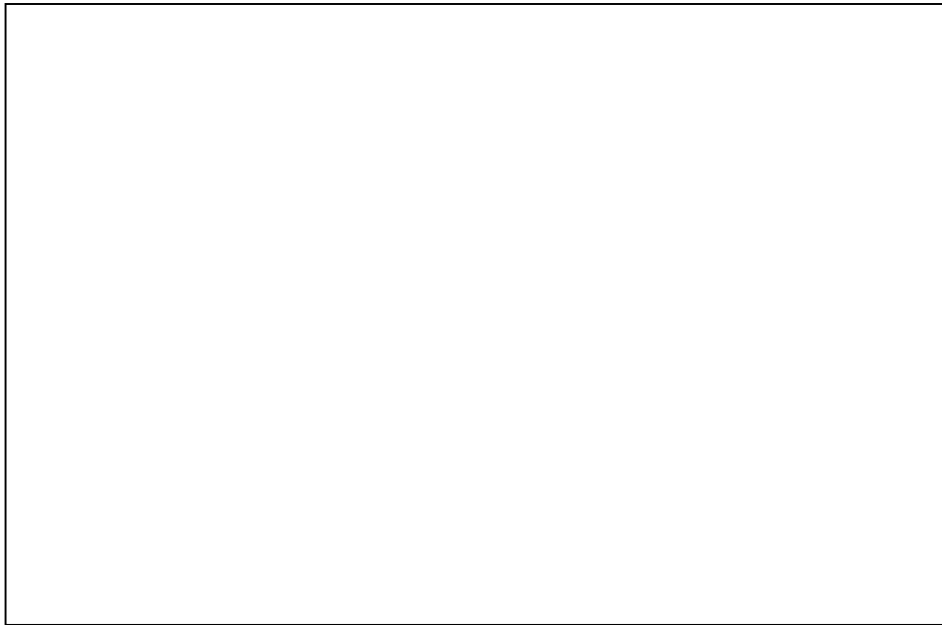
Mantenir net el teu barri o poble:

.....
.....

Fomentar l'ús del transport públic:

.....
.....

7. A l'il·lustrador li han robat el dibuix que havia d'anar en la pàgina 65. Pensa'n un i dibuixa'l perquè el conte quede complet.

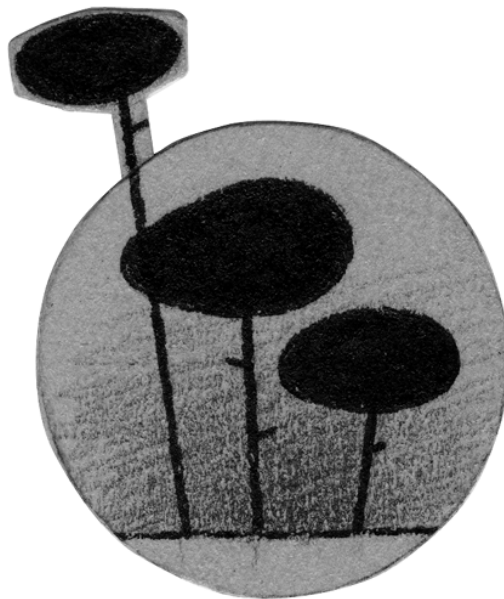

8. Quines ocasions de la vida creus que serien propícies per a armar un bon enrenou... i enredeu i enreonzu? Imagina'n tres i escriu-les.

.....
.....
.....
.....

9. Saps què passa per estar tan bo un ou de xocolate? Si coneixes el joc dels escacs i com es maneja el cavall per l'escaquer, no caldrà que tornes a llegir el llibre per refrescar-te la memòria, ja que seguint els seus moviments, trobaràs la frase que et donarà la solució. (Recorda que la casella marcada t'indica el lloc des d'on has de començar el joc).

BLA	U	INS	PLE	EN	RA
CON	EST	O	CEN	TUTX	PROU
PE	UN	OR	TE	PAS	EN
SER	GA	NES	AMB	A	TAS
OU	SOR	AL	BLI	GU	PRE
CAL	NA	NIN	BUR	I	DIU

10. Ara inventa ací un joc semblant a l'anterior per a desafiar els teus companys i companyes. Descripció de la pregunta o ordre necessària per a resoldre l'enigma plantejat:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

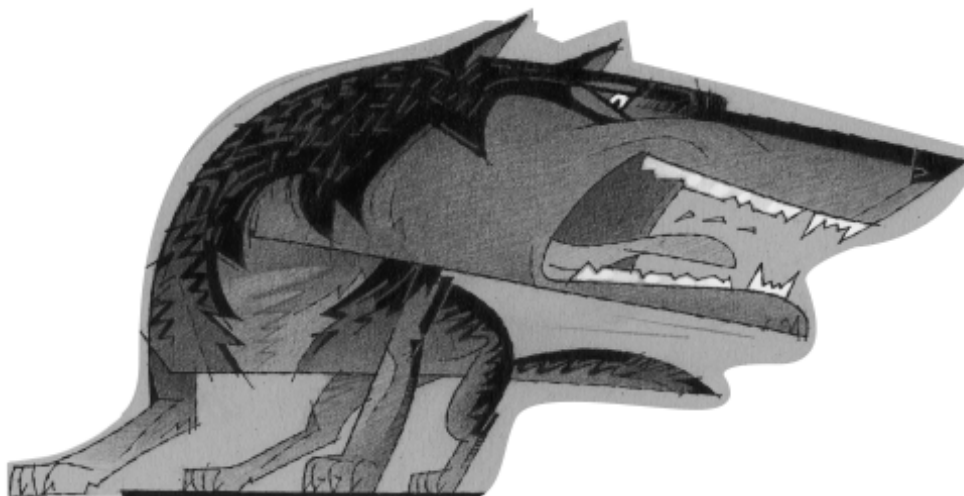
.....

.....

.....

11. L'empresa que promou la destrucció del bosc on viu la iaia de Caputxeta es diu Construccions i Destruccions S.A. i, naturalment, deus estar d'acord que el nom és molt apropiat. Quins noms posaries a altres empreses que, per la seua activitat, produïsquen danys al medi ambient? Escriu-ne almenys tres i explica quina en seria l'activitat.

EMPRESA	ACTIVITAT
.....
.....
.....

12. En començar a llegir el conte de *La Bella Dormanent*, Joan i Mireia s'adonen que les pàgines del llibre estan en blanc però, a pesar de tot, ells continuen llegint i inventen tot un conte nou. Quina història contaries tu si, en intentar llegir *Pinotxo*, et passara el mateix?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Propostes didàctiques referides al llibre
De conte en conte (ISBN: 84-9824-055-7)

© Edicions Bromera, S.L.
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Joan Andrés, 2005
Dibuixos de Paco Giménez, 2005